

บทความวิจัย (Research Article)

การจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

LOCAL STRAND LEARNING MANAGEMENT ON MAE SOT STUDIES TO ENHANCE CIVIC STRENGTHS OF GRADE 6 STUDENTS

Received: August 6, 2017

Revised: September 13, 2017

Accepted: September 18, 2017

นพชัย สิทธิ^{1*} เชษฐภูมิ วรณไพศาล² และจารุณี มณีกุล³

Noppachai Sitthi^{1*} Chetthapoom Wannapaisan² and Jarunee Maneekul³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{1,2,3}Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: Noppachai_sitti@elearning.cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก อ. แม่สอด จ. ตาก ปีการศึกษา 2559 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ซึ่งผลการศึกษา พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งได้ 2) การศึกษาระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งเท่ากับ 3.64 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 เป็นไปตามสมมุติฐานทางการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา มีระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งอยู่ในระดับดีมาก และจากการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ สาระท้องถิ่น พลเมืองเข้มแข็ง

Abstract

The research aims to 1) establish and develop local strand learning management on Mae Sot Studies to enhance Civic Strengths of grade 6 students. 2) To study the result of the local strand learning management on Mae Sot Studies to enhance Civic Strengths of grade 6 students. The sample for this research was the 36 students studying in grade 6, year 2016, Ban Huay Kalok School. The research tools were 1) Learning plan about local strand on Mae Sot studies 2) Civic Strength characteristics assessment. The data was analyzed by using descriptive statistics such as mean scores and standard deviation.

The results were found that 1) Learning plan about local strand on Mae Sot Studies to enhance Civic Strengths of Grade 6 students. can promote Civic Strengths characteristics. 2) The level of Civic Strengths characteristics in grade 6, year 2559, Ban Huay Kalok School by using local strand learning management on Mae Sot Studies to enhance Civic Strengths of Grade 6 students was found that the mean ($\bar{X}$) was in best level ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.23), and the comparison of learning achievement of the students in grade 6 at Ban Huay Kalok School in subject content before and after studying was found that learning achievements after studying was higher than before studying at the level of significance of .05 which was consistent to the research hypothesis.

Keywords: Learning Management, Local Strand, Civic Strengths

บทนำ

พลเมือง หมายถึง ผู้ที่มีความรู้มีข้อมูลข่าวสารและมีความคิดเห็นที่จะแสดงออก และมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย (Samudavanija as cited in Institute of Policy Study under Education Policy Promote Organization, 2014, p. 3) การจะทำให้พลเมืองตระหนักรู้ในสิทธิและหน้าที่จำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพกับพลเมืองเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี โดยเฉพาะในสังคมระบอบประชาธิปไตยที่ประเทศต่างๆ ยึดเป็นแนวทางในการปกครองประเทศ นอกจากการจัดการศึกษาแล้ว การหล่อหลอมทางสังคม (Socialization) เพื่อให้ทั้งระบบการศึกษาและระบบสังคมที่แวดล้อมอยู่ ทำหน้าที่พัฒนาพลเมืองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันภายใต้เป้าหมายและอุดมการณ์ของรัฐ การจัดการศึกษาให้กับพลเมืองจึงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาและบริบทแตกต่างกัน (Tantisoon, 2012, p. 17)

ทั้งนี้ การพัฒนาให้มีคุณภาพ มีภูมิฐานเพื่อตั้งรับกับวิกฤติและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์นั้น Wasee (2009) ระบุว่า การพัฒนาคนในด้านการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นวิชา ไม่มุ่งเน้นคนส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ เป็นการศึกษาที่ทำให้คนเห็นแก่ตัว ขาดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ขาดระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของพลเมืองทั้งหน้าที่ของการเป็น นักเรียน ครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน หรือ ความเป็นพลเมืองของสังคม ถ้าประชาชนไม่สำนึกในความเป็นพลเมืองจะส่งผลให้เกิดวิกฤติที่รุนแรงมาก ดังนั้น ควรพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

Boonmee (2012) เสนอแนวความคิดเรื่อง "การสร้างภาคพลเมืองที่เข้มแข็ง" เป็นชุดความคิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความพยายามแก้ปัญหาและพัฒนาทางการเมืองของประเทศไทย เช่นเดียวกับการสร้างแนวความคิด "การสร้างสังคมที่เข้มแข็ง" (Civil Society) ที่มีฐานคิดว่า "ภาคสังคม" เป็นส่วนที่อยู่ตรงกลางระหว่างภาครัฐและเอกชน ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงทั้งสองภาคส่วนไว้ด้วยกันและเชื่อว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองได้ ขณะที่แนวคิด "การสร้างชุมชนเข้มแข็ง" (Communitarianism) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่พยายามเพิ่มบทบาททางการเมืองให้แก่ชุมชนและให้ความสำคัญแก่การเป็นท้องถิ่น เพื่อเสริมความเข้มแข็งของภาคสังคมที่ขึ้นชั้นกลางจะมีบทบาทมากกว่าชุมชนหรือชนบท การสร้างภาคพลเมืองที่เข้มแข็ง นั่นคือ การเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสาธารณะ ต่อสังคม การสร้างความเป็นพลเมืองกับการศึกษาของไทย ในเชิงนโยบายนั้นว่า การจัดการศึกษาของไทยมีความทันสมัยและพัฒนาในการสร้างพลเมืองและพลโลกที่ดี แต่ในทางปฏิบัติ สถานศึกษาในระบบส่วนใหญ่เน้นการสอน (ด้วยวิธีบรรยาย) เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและความเป็นพลโลกที่มากกว่าการฝึกฝนปฏิบัติ ทำให้ขาดประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองและการเป็นพลโลกที่ดี ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการพัฒนานิสัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ทางศีลธรรม และจริยธรรม โดยเฉพาะขาดประสบการณ์ในด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและการรับใช้สังคมซึ่งเป็นแก่นสาระและรากฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองและการเป็นพลโลกที่ดี

เรื่องของท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความเป็นชาติของทุกประเทศ ทั้งนี้ เพราะประเทศทั้งหลายในโลกนี้รวมตัวเป็นประเทศได้ก็ด้วยพลังของความรัก ความหวงแหนในเรื่องภาษา ความคิด ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ความเชื่อ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับจิตสำนึกและความหวงแหนแผ่นดินถิ่นเกิดของตนทั้งสิ้น (Madjaras & Prasong, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาพลเมืองเข้มแข็งของสถาบันพระปกเกล้าที่ว่า ยุทธศาสตร์ในการสร้างความเป็นพลเมือง คือ 1) การหนุนส่งเสริมสังคมให้เกิดพื้นที่ทางสังคม เพื่อทำให้เกิดพลเมืองที่ตื่นตัว (Active citizen) 2) สร้างพลังการขับเคลื่อนในชุมชนท้องถิ่นและต้องส่งเสริมชุมชนพื้นฐานให้เข้มแข็ง 3) ยุทธศาสตร์การสานพลังทุกภาคส่วน เน้นการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ มิใช่ต่างคนต่างอยู่ 4) ประชาธิปไตยชุมชนต้องทำอย่างต่อเนื่อง 5) กระบวนการเรียนรู้แนวจิตปัญญา เรียนรู้อย่างใคร่ครวญ 6) รื้อฟื้นภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาโดยสามประสาน คือ "บวร" บ้าน วัด หรือสถาบันทางศาสนา รวมทั้งสถาบันทางสังคม และโรงเรียน (King Prajadhipok's Institute, 2012) จากการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ ข้อ 1.3) กล่าวว่า เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง (Civic Education) ในสังคมไทย รวมทั้งการยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม

พหุวัฒนธรรม และข้อ 1.4) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ และส่งเสริมกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวให้ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และความต้องการของชุมชนและพื้นที่ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดข้อ 3 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เพิ่มขึ้น และข้อ 5 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น (Office of the Education Council, 2017)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เห็นสมควรให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คือ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย (Department of Academic, 2001, p. 2) และได้มีกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐานที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรม

อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้รับการประกาศให้เป็นเขตการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ เพราะลักษณะพิเศษของอำเภอแม่สอด มีความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองเหมาะสมอย่างยิ่งแก่การจัดการศึกษาท้องถิ่นในสังคมสมัยใหม่ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักการอยู่ร่วมกัน ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย ความหลากหลายที่ว่่านี้อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก อ. แม่สอด จ. ตาก เป็นนักเรียนที่จะเติบโตไปเป็นเยาวชน และพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย ให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วได้อย่างมีทักษะ ความสามารถในการจัดการแก้ปัญหา สร้างโอกาสที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป โดยมีการเชื่อมโยงการใช้สาระท้องถิ่นที่มีการยึดโยงเอาองค์ความรู้ที่ยึดพื้นที่ และบริบทเป็นฐาน มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ยึดหลักการประชาธิปไตย และผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะวิจัยศึกษาความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้สาระท้องถิ่นในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก อ. แม่สอด จ. ตาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 36 คน ผู้วิจัยได้เลือกใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 20 แผน รวม 20 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที
2. แบบวัดคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ที่กำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบในแต่ละข้อ ซึ่งมีค่าระดับคะแนน คือ 1, 2, 3 และ 4 คะแนนเต็ม 25 ข้อ 100 คะแนน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

การสร้างและการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

1. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 20 แผน รวม 20 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที มาสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเอกสาร ตำรา หนังสือ รวมถึงข้อมูลจากเอกสารวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด

1.2 สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา และคุณลักษณะของพลเมืองเข้มแข็งตามแนวทางของ Tewanaruemitkul (2013, p. 7) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

1.3 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา จากกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยมีแนวทางส่งเสริมคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง จำนวน 20 แผน รวม 20 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง แม่สอดอันหลากหลาย	จำนวน 4 คาบเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พลเมืองเข้มแข็ง สู่ท้องถิ่นเข้มแข็ง	จำนวน 9 คาบเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แม่สอดในความทรงจำ	จำนวน 3 คาบเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แม่เมย สายน้ำสามมิตร	จำนวน 4 คาบเรียน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางทฤษฎี ภาษา เนื้อหา รูปแบบกิจกรรมและการวัดผลประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา (IOC : Index of item objective Congruence) นำมาหาค่า IOC โดยให้ได้ค่าไม่ต่ำกว่า 0.5 พบว่า คุณภาพความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เฉลี่ยระหว่าง 0.82 - 0.97 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การสร้างแบบการวัดคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความเป็นพลเมือง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง เพื่อวางกรอบแนวคิด

2.2 สร้างแผนผังการสร้างข้อสอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

2.3 สร้างแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง เป็นรูปแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ที่กำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบในแต่ละข้อ ซึ่งมีระดับคะแนน คือ 1, 2, 3 และ 4 มุ่งเน้นการวัดคุณสมบัติที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยกำหนดสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับท้องถิ่น ให้ผู้เรียนใช้วิจารณญาณเพื่อเลือกคำตอบที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ เกณฑ์การให้คะแนนในการตรวจแบบทดสอบ จึงให้คะแนนทุกข้อของคำตอบที่ผู้เรียนเลือก

2.4 นำแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบความถูกต้อง ตามทฤษฎี (IOC: Index of item objective Congruence) นำมาหาค่า IOC โดยให้ได้ค่าไม่ต่ำกว่า 0.5 พบว่า คุณภาพความสอดคล้อง ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.87 - 0.95 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่ มีความเหมาะสม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา แล้วจึงนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จำนวน 30 คน

2.6 นำผลการตรวจมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อมาหาค่าดัชนีอำนาจจำแนกแบบ Item Total Correlation โดยแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.51 ถึง 0.76 จำนวน 25 ข้อ คัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง 1 ฉบับ จำนวน 25 ข้อ

2.7 นำแบบวัดระดับทักษะพลเมืองจำแนกเป็นด้านดังต่อไปนี้ คือ 1) มีอิสรภาพและพึ่งพาตนเองได้ 2) เห็นคุณค่าเท่าเทียมกัน 3) ยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิผู้อื่น 5) รับผิดชอบต่อสังคม 6) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน

นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมือง โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.91

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดผลการเรียนและระเบียบการวัดผลประเมินผลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางกรอบแนวคิด

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 50 ข้อ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา (IOC: Index of item objective Congruence) แล้วหาค่า IOC คุณภาพความสอดคล้อง ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.89 - 1.00 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา มีความเหมาะสมตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามผลการตรวจของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง และจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปหาค่าประสิทธิภาพ โดยการนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) เฉลี่ย 0.62 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าเฉลี่ย .33

3.6 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้เท่ากับ 0.91

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งและ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 20 คาบเรียน

3. หลังจากสิ้นสุดการเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลการเรียนหลังเรียน (Posttest) และทดสอบวัดระดับทักษะพลเมืองของผู้เรียน อีกครั้ง

4. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนไปทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ของผู้เรียนในแต่ละข้อของคำถาม ทั้งหมด 25 ข้อ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย หลังจากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยรายบุคคลมาจัดระดับ คุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง แล้วไปทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเพื่อวัดคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.00 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งในระดับดี ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งในระดับ ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง

ระดับคุณภาพ	จำนวน		ร้อยละ		$\bar{X}$		S.D.	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
ดีมาก	3	23	8.33	63.89	3.30	3.64	0.18	0.23
ดี	33	13	91.67	36.11				
พอใช้	0	0	0	0				
ปรับปรุง	0	0	0	0				

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยรวมนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง เท่ากับ 3.30 และ 3.64 ตามลำดับ โดยหลังเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.23) นักเรียนมีคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 63.89 และอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 36.11

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง

การทดสอบ	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{d}$	S.D. _d	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	36	26.14	2.96	8.97	3.89	13.85*	0.000
หลังเรียน	36	35.11	4.25				

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.14 และ 35.11 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียน ($\bar{X} = 35.11$) สูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน ($\bar{X} = 26.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง แม่สอดอันหลากหลาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พลเมืองเข้มแข็ง สู่อำเภอเมืองแม่สอด หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แม่สอดในความทรงจำ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แม่เมย สายน้ำสานมิตร ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนได้

2. การศึกษาระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง เท่ากับ 3.64 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 เป็นไปตามสมมุติฐานทางการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา มีระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็งอยู่ในระดับ ดีมาก และจากการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง แม่สอดศึกษา สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง

1.1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ที่มีความสอดคล้องกับ Tewanaruemitkul (as cited in Mungkung, 2010, p. 32) ได้กล่าวถึง "พลเมือง" ในระบบประชาธิปไตยนั้นประกอบไปด้วยหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ คือ 1) มีอิสรภาพและพึงพาตนเองได้ 2) เห็นคนเท่าเทียมกัน 3) ยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิผู้อื่น 5) รับผิดชอบต่อสังคม 6) เข้าใจระบบ

ประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ Office of the Education Council (2017, p. 94) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ ข้อ 1.3) กล่าวว่า เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง (Civic Education) ในสังคมไทย รวมทั้งการยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Office of the Education Council (2016, p. 27) ได้กล่าวถึงปัจจัยการสร้างความเป็นพลเมือง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน ประกอบไปด้วย หลักสูตรในการเรียนการสอน ครูมีหน้าที่ในการจัดกระบวนการเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหาร ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน ศาสนา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเป็นพลเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ Wasee (2009, p. 22) ว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองของบุคคล ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำนึกถึงคุณค่าของความเป็นคน เคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเป็นพลเมืองที่ดีนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันและความสำเร็จ ทำให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง อีกทั้ง Department for Education (2014, p. 3) ระบุว่าการศึกษาศึกษาในระดับที่ 2 (ประถมศึกษา) ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยประสบการณ์และแนวคิดในการเป็นสมาชิกของชุมชน มีความเป็นผู้ใหญ่ มีอิสระและมั่นใจในตัวเอง เรียนรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาชุมชนที่อาศัยอยู่ มีส่วนร่วมในโรงเรียนและกิจกรรมชุมชน เมื่อเติบโตขึ้น สอดคล้องกับ Chanbanchong (2006, p. 7) ว่าเนื้อหาสำหรับการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีในปัจจุบันและใน 10 ปีข้างหน้า โดยศึกษาจากผู้ตอบในญี่ปุ่นให้ความสำคัญในระดับมากกับการให้ความสำคัญเกี่ยวกับพลเมืองดีของท้องถิ่น ส่วนผู้ตอบในไทยให้ความสำคัญมากกับการฝึกตนตามประเพณีไทย ความรักชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น ความรักท้องถิ่น และสอดคล้องกับการนำแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา (IOC : Index of item objective Congruence) พบว่า คุณภาพความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เฉลี่ยระหว่าง 0.82 - 0.97 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้

2. ผลการใช้แผนแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สวดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง ที่พัฒนาขึ้น

2.1 การศึกษาระดับคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สวดศึกษา เพื่อส่งเสริมพลเมืองเข้มแข็ง พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะพลเมืองเข้มแข็ง เท่ากับ 3.64 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก เป็นไปตามสมมุติฐานทางทฤษฎีที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Tuchinda (2014, p. 19) ที่ศึกษาอนาคตภาพหลักสูตรพลเมืองศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555-2565) พบว่า การวัดและประเมินผลหลักสูตรพลเมืองศึกษาขั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ 1) การวัดและประเมินผลจากภาคปฏิบัติ 2) การประเมินโดยการสังเกต 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยการวิเคราะห์พฤติกรรม 4) การศึกษารายกรณี และ 5) การติดตามผู้เรียนและรายงานผลในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Bureekul, et al. (n.d., p. 1) ที่ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand) กล่าวว่า การจะเสริมสร้างความเป็นพลเมืองของประชาชนชาวไทยให้มีมากขึ้นนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับบริบท

ของพื้นที่และลักษณะของประชากรในพื้นที่ด้วย เพื่อจะทำให้การพัฒนาความเป็นพลเมืองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Unjai, et al. (2015, p. 41) ที่ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมสร้างความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนไทยด้านความรับผิดชอบ ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความเป็นพลเมืองหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหาในสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่สอดศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 35.11 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Poonprasert and Thartthong (2009, p. 85) ที่ได้ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หนองหาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยนักเรียนทั้งชั้นมีคะแนน เฉลี่ย 21.93 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 16 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 21 คน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ Klinjaroen (2006, p. 49) ที่ได้สรุปผลการใช้หนังสืออ่านประกอบ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก” มีประสิทธิผล 82.42/88.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ครูผู้สอนในโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) โดยสามารถเลือกปรับเนื้อหาสาระ หรือนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาพบริบทของท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในพื้นที่บริบทที่แตกต่างกัน ที่สามารถเปรียบเทียบคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเป็นพลเมือง ในเชิงพื้นที่ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร พื้นที่แต่ละพื้นที่ควรจะส่งเสริมคุณลักษณะพลเมืองด้านใด เป็นต้น การวัดและประเมินผลความเป็นพลเมือง ควรมีการใช้เครื่องมือการวัดอย่างหลากหลาย อาทิ แบบสะท้อนคิด แบบสังเกตพฤติกรรม นำเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดการวัดผลตามสภาพจริงให้ได้มากที่สุด

References

- Boonmee, T. (2012). Citizenship and future democracy. *The newsletter King Prajadhipok's Institute*, 1. [in Thai]
- Bureekul, T., Sangmahamad, R., & Merieau E. (n.d.). *Citizenship in Thailand*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]
- Chanbanchong, C. (2006). A comparative study on citizenship education of japan and Thailand: present conditions and future prospects. *Journal of Education Naresuan University*, 8(2), 1-11. [in Thai]
- Department for Education. (2014). *The national curriculum in England: Framework document development for education*. London: Dfe.
- Department of Academic. (2001). *The basic education core curriculum*. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand. [in Thai]
- Institute of Policy Study under Education Policy Promote Organization. (2014). *Education guideline for building citizen in democracy society*. Bangkok: Institute of Policy Study under Education Policy Promote Organization. [in Thai]
- King Prajadhipok's Institute. (2012). *Strategy to build citizenship in Thai society*. King Prajadhipok's Institute conference 13 (p. 8). Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]
- Klinjaroen, C. (2006). A construct the supplementary book social studies, region and culture fourth grades "Kampangphet: The World Heritage City". *Journal of Education Naresuan University*, 8(2), 43-53. [in Thai]
- Madjaras, T., & Prasong, N. (2006). *A making of local strand (local curriculum) in culture history evolution and characteristic of local*. Bangkok: Tharn-aksom. [in Thai]
- Mungkung, C. (2010). *A study multicultural base on good citizen in social studies subject*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2016). *A research for build civic education development policy offer*. Bangkok: Prikwam Graphic. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2017). *The National Education Plan 2017-2036*. Bangkok: Prikwam Graphic. [in Thai]
- Poonprasert, S., & Thartthong, K. (2009). The construction and implementation of local learning unit titled "nonghan" for Pratomsuksa 6 students. *Journal of Education Naresuan University*, 8(2), 1-11. [in Thai]

- Tantisoontorn, T. (2012). *Education for citizenship civic education for Thai society*. Bangkok: Institute of Policy Study. [in Thai]
- Tewanaruemitkul, P. (2013). *Civic education*. Bangkok: Nanmee books. [in Thai]
- Tuchinda, N. (2014). *The scenario of citizenship education curriculum at the basic education level in the next decade (during 2012 – 2022)* (Doctoral dissertation). Pathum Thani: Valaialongkorn Rajabhat University. [in Thai]
- Unjai, K., Kaewurai, W., Prajanban, P., & Sawagpun, P. (2015). The development of curriculum to enhance citizenship for Thai youth focus on responsibility. *Journal of Education Naresuan University*, 17(4), 40-51. [in Thai]
- Wasee, P. (2009). *Lectured in education to get nation leave from crisis*. Bangkok: Dhurakij Pundit University. [in Thai]